

კალამბური ლიტერატურულ ტექსტში და მისი ენათშორისი და
შიდაენობრივი თარგმნის თავისებურებები ლუის კეროლის რომანის “Alice’s
Adventures in Wonderland“ მიხედვით

ლელა ხვედელიძე

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე ანგლისტიკაში ფილოლოგიის
მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად*

ანგლისტიკა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ნინო მატარაძე, ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2018

განაცხადი

როგორც წარმოდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ლელა ხვედელიძე, 22.06.18

სარჩევი

აბსტრაქტი	iv
შესავალი	1
თავი 1. კალამბური, როგორც მხატვრული ხერხი	
1.1 კალამბურის განმარტების პრობლემა.....	4
1.2 კალამბურის ფუნქცია ტექსტში.....	7
1.3 კალამბურის ტიპოლოგიები.....	8
თავი 2. კალამბურის თარგმნის პრობლემა	
2.1 თარგმანის, როგორც მეცნიერული დისციპლინის ზოგადი მიმოხილვა.....	16
2.2 კალამბურის თარგმნა VS უთარგმნელობა.....	19
2.3 კალამბურის თარგმნის სტრატეგიები.....	20
თავი 3. ლუის კეროლის რომანში “Alice’s Adventures in Wonderland” გამოყენებული კალამბურის თარგმნის სტრატეგიები	
3.1 ლუის კეროლის რომანი “Alice’s Adventures in Wonderland”	25
3.2 “Alice’s Adventures in Wonderland” ქართულენოვან თარგმანში გამოყენებული კალამბურის თარგმნის სტრატეგიები.....	27
3.3 “Alice’s Adventures in Wonderland” შიდაენობრივ თარგმანში გამოყენებული თარგმნის სტრატეგიები.....	53
დასკვნა	55
ბიბლიოგრაფია.....	57

Abstract

The present thesis addresses the problem of interlingual and intralingual translation of puns used in literary texts. It aims to identify and analyse the translation strategies used for rendering the puns from English into Georgian as well as into adapted versions of the English original.

The relevance of the research is defined by the difficulty of translating puns representing nonequivalent lexical units, on the one hand and the lack of studies regarding the topic, on the other.

The research is based on translation strategies of the pun proposed by Belgian Linguist Dirk Delabastita as well as the semiotic conception of translation offered by Roman Jakobson, outlining three types of translations: interlingual, intralingual and intersemiotic translations. The method of comparative analysis of the interlingual (English-Georgian) and intralingual translations is used.

The comparative analysis is based on Lewis Carroll's novel "Alice's Adventures in Wonderland" and its Georgian and adapted English translations. The novel consists of two books: "Alice's Adventures in Wonderland" and "Through the looking glass and what Alice found there". The text is characterised by a frequent use of literary devices, especially puns, which poses challenges to translators worldwide. For the purpose of comparative analysis, a Georgian translation of the novel by Giorgi Gokieli has been chosen. For the analysis of intralingual translation the adapted version by Jenifer Basset including only the first book of "Alice's Adventures in Wonderland" has been chosen.

The thesis consists of an introduction, three chapters, conclusions and a list of references.

The first chapter focuses on the problem of definition of the pun, its function in different types of texts and its typology. The second chapter discusses translatability of the pun and different

strategies for translating puns introduced by different scholars. The third chapter provides comparative analysis of the translation strategies used in interlingual and intralingual translations.

The conclusions present the results of the research. Comparative analysis of the interlingual texts showed that the majority of source text puns are preserved in the target text by using Delabastita's strategies and one additional method, which is different from Delabastita's strategies and was found during the research. Comparative analysis of the intralingual texts showed, that majority of the puns are lost in the adapted version and it is mostly focused on preserving the content of the original novel.